

Asia: VN/18098/2025

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi lapsen erityisestä suojelusta ja siihen liittyviksi laeiksi

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu julkinen toimija

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti

-

2. Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti

-

3. Mikä seuraavista vaihtoehtoista olisi mielestänne tarkoituksenmukaisin tapa järjestää sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain välinen rajapinta? Valitkaa yksi ja perustelkaa vastauksenne.

-

Perustelut tiiviisti

-

4. Lausuntopalaute lukuun 1 (Yleiset säännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 1 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

Hallinto-oikeus pitää hyvänä sitä, että lain keskeisimmät käsitteet ja soveltamisala määritellään heti lain ensimmäisessä luvussa.

5. Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla muutoksella olevan lastensuojelun asiakkuuden alkamiseen ja päättymiseen?

Ehdotus tuo merkittävän muutoksen lastensuojeluasiakkuuden alkamiseen verrattuna nykyiseen, kun edellytykseksi asetettaisiin lapsen kasvuolosuhteiden, terveyden tai kehityksen vakavan vaarantumisen uhka. Kynnystä nostettaisiin lähes samalle tasolle kuin tämänhetkiset huostaanoton ja sijaishuoltoon sijoittamisen edellytykset. Nykyisen lastensuojelulain mukaan asiakkuuden edellytykseksi riittää, että lapsen kasvuolosuhteet uhkaavat vaarantaa lapsen terveyttä. Ehdotuksen tavoitteet palvelujärjestelmän painopisteen siirtämisestä varhaisempaan tukeen sekä perusteettomien tai liian varhaisten asiakkuuksien ehkäisemisestä ovat sinänsä kannatettavia. Hallinto-oikeus pitää mahdollisena sitä, että sosiaalihuollon asiakkuuksien joukosta ei tunnisteta tai havaita riittävän ajoissa välitöntä lastensuojeluasiakkuuden tarvetta. Toisaalta ehdotettu muutos voisi vähentää ennenaikaisia huostaanottohakemuksia.

6. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää koskevan asiakasmitoituksen joustavoittamisesta mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Ehdotettu lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän asiakasmitoituksen joustavoittaminen voisi olla lapsen edun mukaista siinä esityksen perusteluissa todetussa tilanteessa, jossa muutoin kaikki saman perheen lapset eivät mahtuisi samalle sosiaalityöntekijälle. Olisi kuitenkin hyvä, jos ehdotukseen sisältyisi tarkempi säännös siitä, minkä verran enintään asiakasmäärä voisi tilapäisesti ylittyä. On tärkeää korostaa sitä, että joustavoittaminen on poikkeuksellista.

7. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävistä kannatettava?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävien kokoaminen yhteen pykälään selkeyttää sääntelyä.

8. Lausuntopalaute luvusta 3 (Lastensuojelun järjestäminen ja kustannusvastuu): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 3 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta sekä vaikutuksista.

Ehdotettu lain 16 §:n 2 momentin ilmoitusvelvollisuutta koskeva säännös on erittäin tärkeä huostaanottoasiaa käsittelevälle hallintotuomioistuimelle. Sen tulee saada välittömästi tieto kiireellistä sijoitusta ja sijaishuoltopaikan muutosta koskevista päätöksistä huostaanottoasian vireilläolon aikana.

9. Lausuntopalaute luvusta 4: Onko ehdotus, jonka mukaan lupa lapsen tutkimiseen annettaisiin jatkossa hyvinvointialueen viranhaltijan päätöksellä hallinto-oikeuden sijaan, mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Ehdotettu menettely nopeuttaisi luvan saamista. Tosin viime vuosina tällaisia hakemuksia ei ole hallinto-oikeuteen tehty.

10. Selkiyttävätkö luvun 4 ehdotukset lastensuojelun päätöksentekosäätelyä?

Kyllä

Perustelut tiiviisti

-

11. Lausuntopalaute luvusta 5: Onko ehdotus edunvalvojan palkkioiden ja kulukorvausten rajaamisesta ja yhdenmukaistamisesta valtioneuvoston asetuksella mielestänne kannatettava?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia (etenkin taloudellisia) arvioitte ehdotetulla säätelyllä olevan?

-

Muut mahdolliset huomiot lastensuojelun edunvalvontaa koskevasta säätelykokonaisuudesta?

Hallinto-oikeus pitää erityisen tärkeänä, että tässä yhteydessä säänneltäisiin selkeästi myös edunvalvojasta aiheutuvista kustannuksista vastaavasta tahosta tilanteessa, jossa hallinto-oikeus määrää edunvalvojan sijaisen hallintoprosessiin. Lisäksi ehdotetun lain 31 §:n 1 momentissa tulisi selvyiden vuoksi käyttää tuomioistuimen sijasta sanaa käräjäoikeus.

12. Muu lausuntopalaute luvusta 5 (Lapsen osallisuus): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 5 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

13. Lausuntopalaute luvusta 6 (Menettelysäännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 6 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

Käytännössä on ilmennyt, ettei asiakassuunnitelmia ole aina tehty, vaikka lastensuojelulaissa on nykyiselläänkin säännös asiakassuunnitelman tekemisestä ainakin kerran vuodessa. Tästäkin syytä asiakassuunnitelman laatimista on tarpeen säännellä.

14. Lausuntopalaute luvusta 7 (Lastensuojelun avohuolto): Ovatko lastensuojelun avohuoltoa koskevat ehdotukset mielestänne kannatettavia?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla säätelyllä olevan?

Hallinto-oikeus pitää jossain määrin ongelmallisena sitä, että ehdotuksen mukaan lastensuojelun avohuolto ja sen mukaiset tukitoimet tulevat käyttöön lapsen ja perheen tilanteeseen varsin myöhäisessä vaiheessa. Kynnys, jolloin lastensuojelun asiakkuus ja avohuolto alkavat, vaikuttaa olevan varsin korkealla. Sinänsä on kuitenkin kannatettavaa, että palvelujärjestelmän painopiste siirtyisi varhaisempaan tukeen.

15. Lausuntopalaute luvusta 8 (Lapsen kiireellinen sijoitus): Onko kiireellisen sijoituksen jatkoa koskeva ehdotus (keston lyhentäminen 30 vuorokaudesta 14 vuorokauteen) mielestänne kannatettava?

Ei

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Ehdotus on lapsen ja perheen kannalta hyvä, mikäli se nopeuttaisi lapsen huostaanoton tarpeen ja tukitoimien selvittämistä. Toisaalta määräajan lyhentyminen aiheuttaa haasteita sosiaalitoimen työntekijöille riittävän hyvin valmisteltujen huostaanottopäätösten ja -hakemusten tekemiseen. Voi olla, ettei kaikkia tarvittavia asiantuntijalausuntoja ole mahdollista saada aiempaa lyhyemmässä määräajassa, jolloin huostaanoton tarpeen arviointia on hankalampi tehdä. Tästä syystä määräajan lyhentäminen ei ole perusteltua.

16. Lausuntopalaute luvusta 9 (Huostaanotto): Onko huostaanottoa koskeva ehdotus (50 §) mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Hallinto-oikeus pitää hyvänä sitä, että huostaanoton edellytyksiin otetaan erikseen maininta terveydenhuollon palvelujen ensisijaisuudesta. Nykyisin esiintyy jonkin verran tilanteita, joissa lapsen huostaanottihakemus tulee vireille, vaikka hän ensisijaisesti tarvitsisi terveydenhuollon palveluja kuten nuorisopsykiatrista hoitoa. Käytännön ongelmana ovat olleet resurssikysymykset ja palvelujen tosiasiallinen saatavuus.

17. Lausuntopalaute luvusta 10 (Kodin ulkopuolinen sijoitus): Onko kodin ulkopuolisten sijoitusten ja sijoituspaikkojen valvontaa koskevien säännösten täsmentäminen ja vastuunjaon selkeyttäminen ehdotetulla tavalla mielestänne kannatettavaa?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Ehdotuksen mukainen täsmennys avohuollon sijoituksen rinnastumisesta kodin ulkopuoliseen sijoitukseen ja lapsen yksityisyyden kunnioittamista korostavan säännöksen ulottaminen koskemaan myös perhehoidossa olevia lapsia ovat kannatettavia ja selkeyttävät tilannetta. Myös perhehoidon ensisijaisuuden vahvistaminen on perusteltua.

18. Lausuntopalaute luvusta 11 (Laitoshoido): Onko ehdotus lastensuojelulaitoksen asuinyksikön henkilöstömitoituksen täsmentämisestä ja osittaisesta joustavoittamisesta (ml. lapsikohtainen vähimmäismitoitus 1 työntekijä/lapsi sekä mahdollisuus suhteuttaa mitoitusta sijoitettujen lasten lukumäärään) mielestänne kannatettava?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

19. Onko ehdotus turvahenkilöä koskevaksi sääntelyksi, jossa turvahenkilön tehtävät ja toimivaltuudet erotetaan selvästi hoito- ja kasvatustehtävistä, mielestänne toimiva?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

20. Lausuntopalaute luvusta 12 (Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 12 säännöksistä 90 § (yhteydenpidon rajoittaminen) ja 93 § (henkilöntarkastus) ja niiden käytännön toimivuudesta ja vaikutuksista.

-

21. Lausuntopalaute luvusta 13 (Jälkihuolto): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 13 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

22. Lausuntopalaute luvusta 17 (Voimaantulo): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita voimaantuloa koskevista säännöksistä ja niiden vaikutuksista.

-

23. Lausuntopalaute ehdotuksesta koskien lisärahoitusta tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) turvaamiseksi yksityisissä koulukodeissa ja Valtion koulukodeissa: Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita TUVA-koulutuksen rahoitusta koskevasta säännöksestä ja sen vaikutuksista.

-

24. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen taloudellisista vaikutuksista?

-

25. Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksen 38 §:n 3 momentilla mahdollisesti olevan?

-

26. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen muista vaikutuksista?

-

27. Vapaamuotoiset huomiot

-

Marski Anna-Kaisa
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Terho Jenni
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

